

Periodiserer kunst og håndverk

På Skøyen skole i Oslo har elevene kunst og håndverk i bolker, 5 uker av gangen.

Tekst og foto: Bibbi Omtveit

En ivrig gjeng med 6. klassinger syr rullepenal og de er snart i mål. Alle elevene på 6. trinn har kunst og håndverk hele formiddagen og de er fordelt i fem grupper. Den ene gruppa jobber med tekstil, mens de andre arbeider med maleri, trearbeid, skyggeteater og portrettfotografering. Denne organiseringen har de hver tirsdag og onsdag, og torsdager har de kunst og håndverk alle timer etter lunsj. På de tidspunktene 6. trinn ikke har kunst og håndverk disse tre dagene, har 2. trinn kunst og håndverk. Slik ser timeplanen ut i fem uker, før andre trinn på skolen skal ha faget. Denne organiseringen gjør at faglærer Mette Moen har to dager i uka disponibelt til for- og etterarbeid med og uten elever, i tillegg til noen «ryddeuker» gjennom skoleåret.

Motivasjon og mestring

Alle lærere ved skolen underviser i kunst og håndverk, men Mette Moen er den eneste med formell kompetanse i faget. – Med denne organiseringen får vi brukt hennes kompetanse og erfaring fullt ut, sier rektor Anne Helga Jarnholt. Moen står bak utforming av oppgaver og innkjøp av materialer. I tillegg har hun faglig opplæring med de lærerne som trenger det. Mette syns selv dette fungerer bra, men understreker at det er mulig fordi det er satt av tid.

Det var rektor Anne Helga Jarnholt og tidligere faglærer ved skolen Agneta Stave som startet med denne organiseringen. – Vi kunne valgt å kjøre full pakke med faglærer på to trinn, men jeg tror denne organiseringen

Conrad viser stolt fram rullepenalet han akkurat har blitt ferdig med. Noen elever har valgt lukking med knapp og strikk, andre har sydd i bånd som knytes.

er vel så bra. Jeg syns det er viktig at elevene får lov til å gå i dybden og lære å stå i det, fremfor å ha én kort økt i uka og strikke sokker gjennom et helt år, for å sette det på spissen. Vi ser elever nærmest skjelve fordi de gleder seg så til å sy eller være på sløyden. Elevene er motiverte, de får tid til å lage noe ordentlig og de opplever raskere mestring. Det gir helt klart en annen inspirasjon, sier rektoren.

Rullepenal. - Jeg liker kunst og håndverk fordi det er noe annet enn vanlig skole. Vi får bruke kroppen. Jeg har sydd i kunst og håndverk før, så jeg kan litt. Å sy rullepenal er en veldig fin og morsom oppgave, forteller Falk. Penalene består av et forstykke, et bakstykke og en valgfri lukkemekanisme.

«Jeg synes det er viktig at elevene får lov til å gå i dybden og lære å stå i det, fremfor å ha en kort økt i uka og strikke sokker gjennom et helt år, for å sette det på spissen.»

Anne Helga Jarnholt, rektor

– Samtidig er det fint at alle lærerne på trinnet møter sine elever også i praktiske-estetiske fag. Det gir rom for et litt annerledes samarbeid. Enkelte elever stråler mer i dette faget og det er godt for kontaktlærere å være med på.

Sydilla

Det er ingen tvil om at elevene på 6. trinn har brukt symaskin før. – Jeg fikk dilla på å sy etter at vi sydde på skolen i 5. klasse, forteller Linnea. Da sydde elevene forkle og et mobiltelefonetui.

På skolen benyttes læringspartnermetoden og elevene veileder hverandre i par. I oppsummeringen av økten ber Mette elevene fortelle læringspartneren sin om én ting de er fornøyd med i dag. – Hva var du fornøyd med Else?, spør Mette. – At jeg klarte å sy fin søm og lik størrelse på rommene i pennalet, svarer Else. En annen elev sier at han er fornøyd med å ha sydd rette sømmer. – Nå begynner dere å bli så flinke til å sy at dere er kritiske til sømmen, sier Mette før hun takker for i dag og forteller at i morgen kan de som er ferdige applikere noe på pennalet.

Maleri på 2. trinn.

Nikoline sier hun synes det er gøy å male fordi man kan blande farger, noe som ikke går med fargeblyanter.

«I veiledning synes jeg det er det viktig at jeg ikke alltid viser elevene hva de skal gjøre, men i stedet forklarer hva de skal gjøre ved å bruke fagspråk.»

Mette Moen, faglærer

Fargeblanding og Vinternatt i Rondane

Etter lunsj er det klargjort paletter med blå, rød og hvit maling på malerommet. Snart kommer elever fra 2. trinn. Det er andre gang elevene har kunst og håndverk med Mette. De fire andre gruppene med andreklassinger jobber med broderi, trearbeid, toving og collage.

– Husker dere hva dette bildet heter, spør Mette når økten er i gang. Hun peker på et bilde på veggen. –Vinternatt i Rondane, svarer elevene. – I går tegna dere konturen av fjellene og malte med vannmaling. I dag skal dere fortsette på maleriet og øve på å blande mange nyanser av blått med akrylmaling. Det er malt trær i forgrunnen og de er malt større enn fjellene. Fins det trær som er større enn fjell? En elev får ordet; – Det er fordi trærne er nærmere. Mette snakker videre om forminskning og symmetri.

– Når du tror du er ferdig spør du læringspartneren din om du er ferdig. Vær litt streng og prøv å kom med forslag til noe mer som kan gjøres. Helt til slutt skal dere si hva læringspartneren har gjort bra. Tenk på hva dere har lært. Har dere forslag til hva man kan si?, spør Mette elevene. – At det er fine former, at det er kreative fjell, du har vært nøye, så fine, tynne penselstrøk du har, kommer som forslag. Mette snakker om variasjon og retning på penselstrøk og hun demonstrere på et ark på veggen før elevene setter i gang.

Fagbegreper

Mette er bevisst på å bruke fagbegreper når hun underviser. Hun plukker ut noen begreper som det jobbes konsekvent med i periodene elevene har kunst og håndverk. Begrepene tas også inn i andre fag når det er hensiktsmessig. – I veiledning synes jeg det er det viktig

- Det er kult å male! Da er man nesten som en kunstner, sier Walter mens han konsentrerer seg om å male tynne greiner.

- Jeg synes fjellene er ganske bra malt også er jeg fornøyd med at jeg har fylt hele arket og malt innenfor streken, forteller Olav.

Faglærer Mette Moen (t.v.) og rektor Anne Helga Jarnholt med rektorkjede laget av knapper og glansbilder. Kjedet er en humorfylt kommentar laget av Mette Moen og Steffen Handal da han i sin tid jobbet ved skolen. Relieffet i bakgrunnen er laget av Eli Hovdenak og er en del av en serie på åtte relieffer som utsmykker skolens fasade. ©Eli Hovdenak/ BONO (2022).

at jeg ikke alltid viser elevene hva de skal gjøre, men i stedet forklarer hva de skal gjøre ved å bruke fagspråk. Hva betyr for eksempel å kaste over eller tre nålen, eller hva er vrangen? Mange elever kjenner ikke til sentrale fagbegreper, så det må jobbes med konsekvent og over tid. Jeg legger også vekt på at elevene ikke bare skal si fint om andre sine arbeider, men beskrive hva som er fint og bruke fagspråk, sier Mette.

Progresjonsplan

På Skøyen skole jobbes det med temaer på tvers av fag gjennom hele skoleåret. Temaene er 1) Demokrati og medborgerskap, 2) Natur og miljø, 3) Skape og utforske, 4) Identitet og mangfold, 5) Kritisk tenkning, 6) Menneskeverd og 7) Samarbeid og samhold. Med utgangspunkt i disse temaene er det utarbeidet en progresjonsplan i kunst og håndverk. I planen beskrives de ulike oppgavene, teknikker elevene skal lære og hvilke kunsthistoriske perioder det skal jobbes med, på alle trinn. Mette forteller at hun også ønsker å få med sentrale fagbegreper i progresjonsplanen.

[Klikk her og se flere bilder.](#)

Snekrer vev. I treverkstedet lager elever på 2. trinn sin egen vev og her er det høy konsentrasjon og arbeidsglede. -Noen andre elever fikk vever, men vi lager vår egen. Det er gøy, forteller Sanna. I bildet under tas vevene i bruk av elevene på 2. trinn. Foto: Mette Moen